

Auditering af psykisk arbejdsmiljø

Fokuspunkter, muligheder og begrænsninger

Operation Manager Ruth Kjeldsmark
Oktober 2008

Move Forward with Confidence

Agenda

1. Hvorfor er psykisk arbejdsmiljø i fokus for virksomheder med arbejdsmiljøledelse?
2. Hvad er arbejdsmiljøaudit?
3. Karakteristika ved audit af psykisk arbejdsmiljø
4. Audit af kortlægning og risikovurdering
5. Audit af psykisk arbejdsmiljø i planlægningen og det daglige arbejde
6. Audit af nødberedskab overfor belastninger i det psykiske arbejdsmiljø
7. Audit og overvågning og opsamling af data om det psykiske arbejdsmiljø
8. Audit af arbejdsmiljø-forbedringsmål om psykisk arbejdsmiljø
9. Erfaringer med audit af psykisk arbejdsmiljø
10. Opsamling og spørgsmål

Præsentation - Bureau Veritas

Certificering	Inspektion
Miljø	ATEX/PED
Arbejds miljø	SKS
Kvalitet	Vindmølleinspektion
Træning/uddannelse	Skibsinspektioner
Produktcertificering	Designverifikation
Social ansvarlighed	Træning/uddannelse
Fødevarsikkerhed	

Audit af psykisk arbejdsmiljø 21. oktober 2008 Operation Manager Ruth Kjeldsmark

3

Præsentation – Ruth Kjeldsmark

- ▶ Driftchef for de ledende auditorer i Bureau Veritas Certification
- ▶ Ledende arbejdsmiljøauditor
- ▶ Ledende miljøauditor
- ▶ Produktansvarlig for arbejdsmiljøcertificering

Audit af psykisk arbejdsmiljø 21. oktober 2008 Operation Manager Ruth Kjeldsmark

4

Hvorfor er psykisk arbejdsmiljø i fokus for virksomheder med arbejdsmiljøledelse?

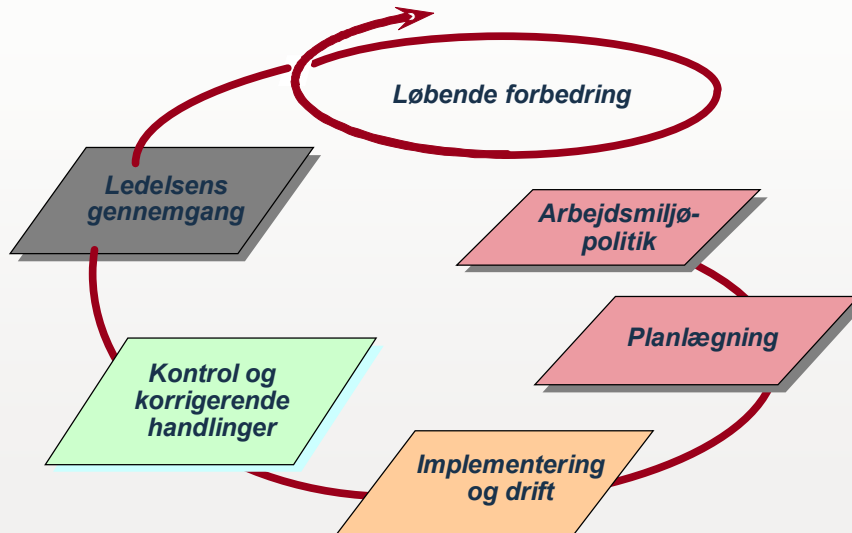
- ▶ Den nye OHSAS 18001:2007 omfatter det udvidede arbejdsmiljøbegreb, hvor trivsel og belastninger vægtes lige så højt som støj, røg og møj.
- ▶ Psykisk arbejdsmiljø er nu fokusområde i alle branchers arbejdsmiljøvejvisere fra Arbejdstilsynet
- ▶ Højt sygefravær er ofte en driver til at skabe et bedre arbejdsmiljø

Arbejdsmiljø audit

- ▶ Hvad er audit
  - eftervise at kravene efterleves
  - stikprøver
  - interne audit/eksterne audit
- ▶ En typisk audit
  - gennemgang af systematikken
  - gennemgang af det faktiske arbejdsmiljø

Skitse arbejdsmiljøledelsessystemer

Krav til det psykiske arbejdsmiljø ifm arbejdsmiljøcertificering

Målbare mål

Kortlægning

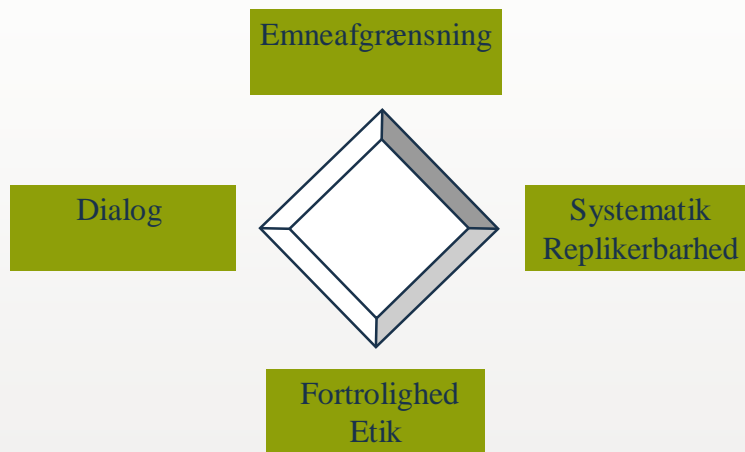
Forbedringsindsatser

Aftalte driftkriterier

Overvågning

Beredskab

Karakteristika ved audit af psykisk arbejdsmiljø

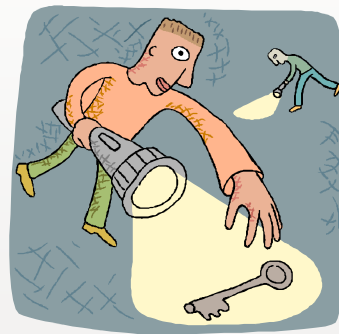
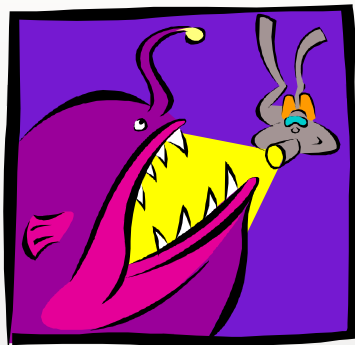

Karakteristika ved audit af psykisk arbejdsmiljø

- ▶ Tabu
- ▶ Vi ved ikke, hvad der sker, hvis vi tager hul på det
- ▶ Diffust begreb
- ▶ Vi er ikke klædt på til det
- ▶ For store overskrifter, f.eks. kommunikation
- ▶ Der igangsættes et forløb, som ikke fortsættes
- ▶ Kan pege tilbage på ledelsen, derfor ikke opbakning

Karakteristika ved audit af psykisk arbejdsmiljø

Audit af kortlægning og risikovurdering

- ▶ Findes resultater af kortlægningen
- ▶ Vurdering af kortlægningen, emnerne, medarbejderinvolveringen, fagligheden blandt de udførende
- ▶ Findes risikovurderingen
- ▶ Vurdering af risikovurderingen. Er der sat acceptkriterier op. Hvordan er fagligheden blandt de udførende
- ▶ Er der sat forbedrende aktiviteter op, hvor der er kortlagt problemer
- ▶ Er der løbende metoder til kortlægning og vurdering
  - På medarbejderniveau – f.eks. MUS-samtaler
  - På afdelingsniveau – f.eks. personalemøder
  - På systemniveau – f.eks. APV, trivselsbarometer, periodisk kortlægning

Metoder til kortlægning af psykisk arbejdsmiljø

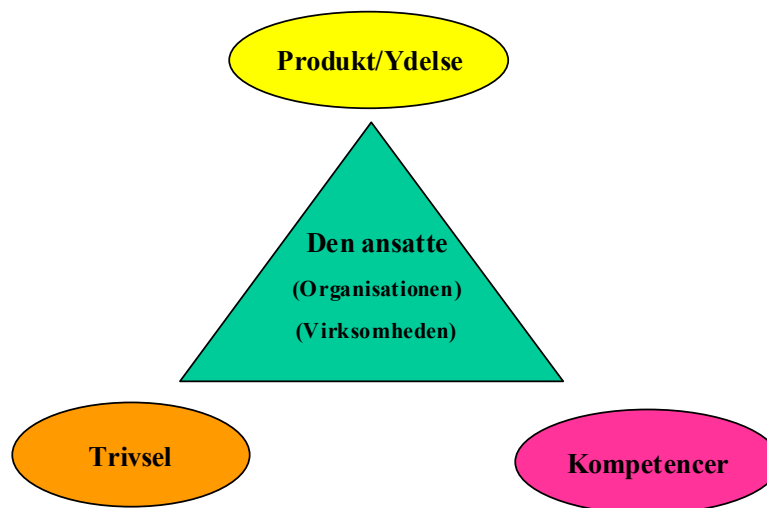
Kvantitative metoder:

- ▶ Spørgeskema
- ▶ Trivselsundersøgelser
- ▶ Indsamling af data om fravær og personaleomsætning

Kvalitative metoder:

- ▶ Dialogmetoden
- ▶ Interviews individuelt el. i grupper
- ▶ Udsagn fra APV om sygefravær

Faglige krav til auditoren

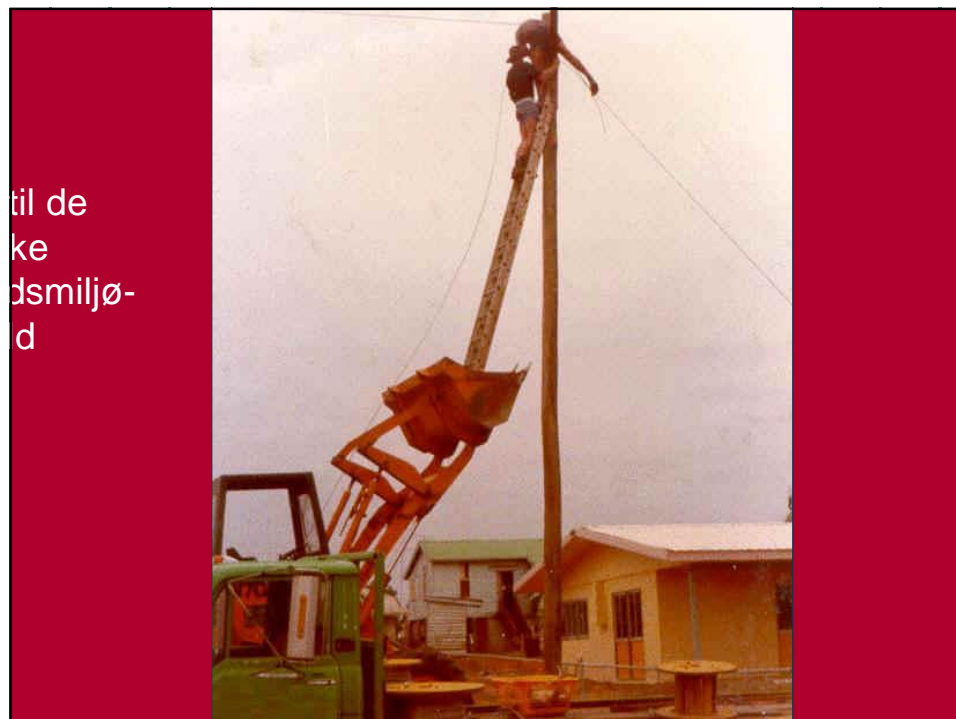
Audit af kortlægning og risikovurdering

► Faglige krav til auditoren:

- Kendskab til branchen
- Kendskab til psykiske arbejdsmiljøforhold i branchen
- Kendskab til forebyggelse af psykiske arbejdsmiljøforhold
- Kendskab til kortlægningsmetoder og risikovurdering, deres muligheder og begrænsninger

► Kommunikation

Krav til de faktiske arbejdsmiljøforhold

- voldsomme hændelser
- vold
- trusler
- arbejdsmængde og tidspres
- stress
- ledelsesmæssig opbakning
- samarbejde
- oplæring/uddannelse
- alenearbejde
- monotont arbejde
- indflydelse på eget arbejde
- social støtte
- skiftende arbejdstider
- konflikter
- mobning
- høje følelsesmæssige krav
- udbrændthed
- information

Audit af psykisk arbejdsmiljø i planlægningen og det daglige arbejde

- ▶ Se efter værktøjer til
  - Politikker og instruktioner
  - Værdigrundlag
  - Fordeling af arbejde
  - Information
  - Uddannelse
  - Udviklingsmuligheder
  - Uddannelse af ledere
  - Uddannelse af medarbejdere
  - Kollegial supervision
  - Faglig supervision
  - MUS-samtaler
- ▶ Spørg om dette er kendt og anvendt
  - Politikker og instruktioner
  - Værdigrundlag
  - Fordeling af arbejde
  - Information
  - Uddannelse
  - Udviklingsmuligheder
  - Uddannelse af ledere
  - Uddannelse af medarbejdere
  - Kollegial supervision
  - Faglig supervision
  - MUS-samtaler

Audit af nødberedskab overfor belastninger i det psykiske arbejdsmiljø

- ▶ Udpegede nøglepersoner
- ▶ Tilkaldemuligheder
- ▶ Kollegial supervision
- ▶ Faglig supervision
- ▶ Debriefing
- ▶ Psykologhjælp
- ▶ Krisehjælp
- ▶ Sygefraværssamtaler
- ▶ Information til kollegaer

Måling af det psykiske arbejdsmiljø

Audit af overvågning og opsamling af data om det psykiske arbejdsmiljø

- ▶ Sygefraværstatistikker
- ▶ APV kortlægning
- ▶ Medarbejdertilfredshedsanalyser
- ▶ Lederundersøgelser
- ▶ Ulykker
- ▶ Nærvedhændelser
- ▶ Omsætningshastighed i medarbejdere
- ▶ Fokusgruppeinterview
- ▶ Trivselsbarometer

Audit af arbejdsmiljø-forbedringsmål om psykisk arbejdsmiljø

- ▶ Målene
  - Kendt udgangspunkt
  - Målbart succeskriterie
- ▶ Valg af målemetode bestemmer ofte indsatsen
- ▶ Indsatser – handlingsplaner
  - Planer
  - Hvem gør hvad
  - Er der sammenhæng mellem indsats og det man ønsker at opnå

Arbejds miljømål - Udgangspunktet skal være kendt

Erfaringer med audit af psykisk arbejdsmiljø - 1

Audit med psykisk arbejdsmiljøfokus

Afgrænsende
møde

Audit

Afrappor-
tering

Drejbog
Emner
Udbytte
Materialebehov

Ledelse
Nøglepersoner
Fokusgrupper
Data

Forløbet
Vurdering
Anbefalinger

Erfaring med audit af psykisk arbejdsmiljø

Drejebog

Lederinterview	0,75 time
Gruppeinterview	1,5 timer
TR og SR	0,5 timer
Opsummering med lederen	0,25 timer

Deltagere

Skoleleder

3 lærere med 1-2 års anciinitet samt 3 lærere med 8 – 30 års ancinitet

TR og SR

Skoleleder

Materiale til auditor inden interview

- ▶ Medarbejdertilfredshedsundersøgelse
- ▶ APV-kortlægning
- ▶ APV-handlingsplaner evt.
- ▶ Handlingsplaner for indsatsområder/mål
- ▶ Registreringer af ulykker, vold, trusler og tilløb til ulykker
- ▶ Intern auditrapporter
- ▶ Instruktioner specielt for arbejdsstedet eller området i realtion til psykisk arbejdsmiljø
- ▶ Politik/Instruktioner om syge/fraværs - samtaler
- ▶ Om beredskab overfor belastninger og pludselige hændelser
- ▶ Sygefraværsstatistik
- ▶ Værdigrundlag evt.
- ▶ Referater fra personalemøder, MED-møder, SiGr-møder

Erfaringer med audit af psykisk arbejdsmiljø - 2

Tjekskemaer med spørgsmål til:

- ▶ Ledere
- ▶ Mellemledere
- ▶ Medarbejder
- ▶ Sikkerhedsrepræsentanter-tillidsrepræsentanter

Materiale lavet af auditor inden interview

- ▶ Tjeklister
- ▶ Observationsskemaer
- ▶ Interview-id-nummerlister

Erfaringer med audit af psykisk arbejdsmiljø

- ▶ Det er godt at psykisk arbejdsmiljøaudit bygger på forudleveret dokumentation.
- ▶ Auditeringen kan med fordel i højere grad gå ind i resultat af planlægning af opgaver og værktøjer hertil.
- ▶ Det er vigtigt, at der er de personer tilstede, som vi har aftalt
- ▶ Det er vigtigt, at der er den aftalte tid til rådighed.
- ▶ Det er vigtigt, at når der er udmeldt en tid til de auditerede, så ændres denne ikke.
- ▶ Ensartet skema til tre på hinanden følgende interview er et godt værktøj.
- ▶ Det er et spørgsmål, om man skal vægte sygefraværsaudit som en adskilt del af audit af psykisk arbejdsmiljø.
- ▶ Gruppeinterview: Runde er en god, idet på hvert emne belyses af flere
- ▶ Forbered evt de auditerede ved at fremsende oplysninger jfr emnerne fra arbejdsmiljøvejviserne – men positivt vinklet
- ▶ Godt at sikkerhedsrepræsentanter er forpligtet til at møde op
- ▶ Auditeringen kan med fordel bruge dobbelt så lang tid.

Erfaringer med audit af psykisk arbejdsmiljø

Information til de auditerede forud for audit

Kompetencer hos auditor

God tid !

Opsamling – rapportering – etiske forhold

Afrunding og spørgsmål

Spørgsmål

Hjemmeside (www.certification.bureauveritas.dk)